

Diplomová práce se zabývá komparativní analýzou role historie ve čtyřech národně orientovaných dílech z konce 19. a začátku 20. století. Korpus rozebíraných textů zahrnuje tři Masarykovy práce dotýkající se takzvané „české otázky“ - Českou otázku, Naší nynější krizi a Jana Husa - a dále potom Unamunovu knihu *En torno al casticismo*, Dmowského *Myśli nowoczesnego Polaka* a Gökalpův spis *Türkçülüün esaslar* [Základy turectví]. Hlavním kritériem pro výběr těchto textů byla jejich strukturální a tematická podobnost. Všechny zařazené texty se zabývaly problémem „národní existence“, kombinovaly rysy společenskovedních prací s ideologickými prvky a používaly historii a historické příklady pro utváření národního programu. Diplomová práce hledá podobnosti a rozdíly v užití a roli historie při utváření národních programů v rámci analyzovaných textů a snaží se dospět k jejich typologii. Kromě toho se rovněž pokouší nalézt vztah mezi stupněm modernizace a politickou pozicí daných národních společností (vládnoucí, nevládnoucí) na jedné straně a způsobem užití historických příkladů na straně druhé. Práce se člení na pět kapitol. První kapitola popisuje situaci výše zmíněných národních společností ve zkoumané periodě s důrazem na určení stupně jejich modernizace a na dobový charakter intelektuálních diskusí. Druhá kapitola se zabývá životem a dílem autorů zařazených textů. Třetí část je věnována nekomparativnímu rozboru zahrnutých pramenů, přičemž cíl spočívá v jejich prezentaci jakožto kontextualizovaného historického celku. Následující kapitola podrobuje zahrnuté texty důkladnému komparativnímu výzkumu. Poslední část se potom snaží shrnout a vyhodnotit výsledky srovnávací analýzy.